

Τα τοπικά ‘επιρρήματα’

Οι λέξεις που ακολουθούν αντιστοιχούν στα ελληνικά τοπικά επιρρήματα.

alt, aşağı	κάτω	üst, yukarı	επάνω, πάνω
ön, ileri	μπροστά	arka, geri	πίσω
îç, içeri	μέσα	dış, dışarı	έξω
sağ	δεξιά	sol	αριστερά
yan	δίπλα		
yakın	κοντά	uzak	μακριά
ara	ανάμεσα, μεταξύ		
karşı	απέναντι		
öte	από εκείνο σημείο και πέρα		

Τα επιρρήματα **aşağı, yukarı, ileri, geri, içeri, dışarı** έχουν πιο καθαρές επιρρηματικές έννοιες καθώς έχουν διαφορετική λειτουργία από τα διπλανά τους συνώνυμα.

Γενικοί κανόνες

1. Όταν το επίρρημα ακολουθεί ουσιαστικό, τότε λειτουργεί σαν ουσιαστικό και συνδέονται με γενική ως ονομαστικά σύνολα.

Στα ελληνικά λέμε:

«Περιμένω μπροστά στο σπίτι»
«Το βάζω πάνω στο τραπέζι»

«Περνάω πίσω από τον κήπο»
«Περπατώ δίπλα σου»

Τις ίδιες φράσεις στα τουρκικά τις λέμε κάπως έτσι:

Περιμένω μέσα στο μπροστινό μέρος του σπιτιού
Περνάω από το πίσω μέρος του κήπου.
Τοποθετώ προς το επάνω μέρος του τραπεζιού
Περπατώ στο διπλανό σου μέρος.

Evin önünde bekliyorum.
Bahçenin arkasından geçiyorum.
Masanın üstüne koyuyorum.
Yanında yürüyorum.

Evin önü
Evin önünde
Evin içinden sesler geliyor.
Kalbimin içindesin.
Evin üstüne uçak düştü.
Arabanın arkasında durma.
Arkamdan gelin.
Gözümün önünde paramı çalışıyorsun
Evlerin arasından yol geçiyor.
Karşınızda kim oturuyor?
Aranızda bir sorun mu var?

το μπροστινό μέρος του σπιτιού
μεσα στο μπροστινό μέρος του σπιτιού.
Μέσα από το σπίτι έρχονται φωνές.
Είσαι μέσα στην καρδιά μου
Έπεσε αεροπλάνο πάνω στο σπίτι.
Μη στέκεσαι στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου.
Ελάτε από πίσω μου. Ελληνιστί, «ακολουθήστε με»
Μπροστά στο μάτι μου κλέβεις τα λεφτά μου
Ανάμεσα στα σπίτια περνά δρόμος.
Ποιος κατοικεί απέναντί σας;
Έχετε κάποιο δυσάρεστο μεταξύ σας;

İçi dışı bir.

Almayayım seni **ayağımın altına**.

Sağı solu belli değil.

Yanıma gel.

Μέσα του και έξω του, το ίδιο.

Μη σε πάρω κάτω από τα πόδια μου.

Είναι απρόβλεπτος.

Έλα κοντά μου.

Şehrin **buralarında** iyi lokanta yok.

(Türkiye'nin) Orası güzel de burası değil mi sanıyorsun?

Burasını sevdim.

Şurasını boyayın lütfen.

(Yunanistan'ın) Neresini seviyorsunuz?

Bu adamın neresine aşık oldun?

Tarlanın neresine soğan ekelim dersin?

Masayı orasından tut.

1922'de Yunan Ordusu **Ankara önlerindeydi**.

Deniz üstü ve **deniz altı** araştırmaları yapıyoruz.

Bu konuyu **göz önüne** alacağım.

Εκφράσεις

Arada sırada	αραιά και πού
Arka üstü	ανάσκελα
Aşağı yukarı	πάνω κάτω, περίπου
Yüz üstü	μπρούμυτα
Sağı solu belli değil	είναι άστατος
Ötesi berisi	οι διαστάσεις του (θέματος)
Önüne ardına bakmıyor	είναι απρόσεκτος/ άγαρμπος.
Yakınları	οι συγγενείς του
Altı üstü	όλο και όλο

2. Όταν το επίρρημα είναι πριν το ουσιαστικό λειτουργεί σαν επίθετο.

Alt kat	κάτω όροφος	Alt taraf	κάτω μεριά
Alt tabakalar	κατώτερα στρώματα	Alt geçit	υπόγεια διάβαση
Üst kat	επάνω όροφος	Üst geçit	υπέργεια
Üst düzey	υψηλόβαθμος		
διάβαση			
Sağ partiler	δεξιά κόμματα	Sağ el	δεξί χέρι
Sol taraf	αριστερή πλευρά	Sol düşünceler	αριστερές ιδέες
Ön cam	μπροστινό τζάμι, παρμπρίζ	Ön tekerlek	μπροστινή ρόδα
Ön daireler	μπροστινά διαμερίσματα	Ön kapı	μπροστινή πόρτα
Arka kapı	πίσω πόρτα	Arka bahçe	πίσω κήπος
Arka taraf	πίσω μεριά, πίσω πλευρά	Yan daire	διπλανό
διαμέρισμα			
Yan odalar	διπλανά δωμάτια	Yan taraf	διπλανό μέρος
Yakın geçmiş	κοντινό παρελθόν		
Yakın gelecek	κοντινό μέλλον	Yakın akraba	κοντινός
συγγενής			
Yakın arkadaşlar	κοντινοί φίλοι, παρέα	Yakın mesafe	κοντινή
απόσταση			
Uzak Doğu	απω ανατολή		

İç oda	εσωτερικό δωμάτιο		
İç işleri bakanlığı	υπουργείο εσωτερικών	Dış işleri bakanlığı	υπουργείο
εξωτερικών			
Dış kapı	εξώπορτα	Karşı ev	απέναντι σπίτι
Karşı yaka	απέναντι όχθη	Karşı düşünce	αντίθετη ιδέα
Karşı saldırı	αντεπίθεση	Karşı takım	αντίπαλη ομάδα
Çevre ülkeler	γύρω χώρες, γειτονικές χώρες		

Τα επιρρήματα **aşağı, yukarı, ileri, geri, içeri, dışarı** πρώτα από όλα λειτουργούν αποκλειστικά ως επιρρήματα.

Aşağı in.	Yukarı çık
İleride dur	Geri gel
İçeri buyur	Dışarıya bak

Τα **aşağıya in, yukarıya çık, geride dur, içeriye buyur** είναι επίσης συντακτικά σωστές μορφές.

Είναι λάθος όμως να πούμε ~~alt in, üst çık, arka gel, iç buyur~~.

Με λίγα λόγια, οι λέξεις **aşağı, yukarı, ileri, geri, içeri, dışarı** έχουν αφηρημένες έννοιες. Οι δίδυμες τους **alt, üst, ön, iç, dış** είναι πιο συγκεκριμένες.

Περίληψη

Ας πάρουμε το επίρρημα **arka** και το ουσιαστικό **bahçe** και ας δούμε συνολικά όλες τις λειτουργίες.

α. Όταν το επίρρημα ακολουθεί το ρήμα λειτουργεί ως **επίρρημα** εκτός αν είναι υποκείμενο/αντικείμενο και αναλαμβάνει ρόλο ουσιαστικού.

Τώρα να δούμε πως λειτουργούν τα επιρρήματα με τις καταλήξεις των πτώσεων.

Arka görünmüyor.	Το πίσω μέρος δε φαίνεται, δε φαίνεται πίσω.
Arkayı görmüyorum.	Δεν βλέπω το πίσω μέρος, δε βλέπω πίσω.
Arkaya bak.	Κοίτα το πίσω μέρος, κοίτα πίσω.
Arkada duruyor.	Στέκεται πίσω.
Arkadan bakıyor	Κοιτάει από πίσω.

β. Όταν το επίρρημα προηγείται του ουσιαστικού λειτουργεί ως επίθετο και προσδιορίζει το ουσιαστικό που ακολουθεί. Το καινούριο ονομαστικό σύνολο **πάλι** συλλειτουργεί με τις πτώσεις.

Arka bahçe çok güzel.	Ο πίσω κήπος είναι πολύ όμορφος.
Arka bahçeyi temizliyorum.	Καθαρίζω τον πίσω κήπο.
Arka bahçeye gelir misin?	Έρχεσαι στον πίσω κήπο;
Arka bahçede top oynuyoruz.	Παίζουμε μπάλα στον πίσω κήπο.
Arka bahçeden müzik sesi geliyor.	Ακούγεται μουσική από τον πίσω κήπο.
Arka bahçenin çiçekleri çok güzel.	Τα λουλούδια του πίσω κήπου είναι πολύ όμορφα.

γ. Όταν το ουσιαστικό προηγείται του επιρρήματος, τα συνδέουμε με γενική κτητική, και το καινούριο μας ονοματικό σύνολο λειτουργεί με πτώσεις.

Bahçem**in** arkası karanlık.
Bahçem**in** arkasını temizliyorum.
Bahçem**in** arkasına **gelir misin?**
Bahçem**in** arkasında bekliyorum.
Bahçem**in** arkasından yol geçiyor.
Bahçem**in** arkasının çöplerini temizliyorum.

Η πίσω μεριά του κήπου μου είναι σκοτεινή.
Καθαρίζω την πίσω μεριά του κήπου μου
Έρχεσαι στην πίσω μεριά του κήπου μου.
Περιμένω στην πίσω μεριά του κήπου μου.
Περνά δρόμος από την πίσω μεριά του κήπου μου.
Καθαρίζω τα σκουπίδια της πίσω μεριάς του κήπου μου.